

ВІДГУК

офіційного опонента

**кандидата медичних наук, доцента, завідувача кафедри хірургії № 1
Полтавського державного медичного університету КРАВЦІВА Миколи
Ігоровича на дисертаційну роботу аспіранта кафедри РАУЦКІСА Віктора
Повіласовича «Обґрунтування комплексного диференційного підходу до
лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин з використанням
лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне
дослідження)», що подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду
ДФ 05.600.159 при Вінницькому національному медичному університеті
ім. М.І. Пирогова, яка створена відповідно до наказу ректора ЗВО ВНМУ
ім. М.І. Пирогова № 24 від 05 лютого 2026 року на підставі рішення Вченої
ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 7 від 05 лютого 2026 року з правом
прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на
здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 222 «Медицина»**

1. Ступінь актуальності обраної теми

Проблема гнійно-некротичних уражень м'яких тканин залишається однією з ключових у сучасній хірургії, оскільки ці патологічні стани характеризуються значною поширеністю, тяжким клінічним перебігом та високим ризиком розвитку ускладнень. Інфекційні процеси м'яких тканин, до яких належать гнійні рани, абсцеси й флегмони, посідають важливе місце серед причин госпіталізації та звернення пацієнтів за спеціалізованою допомогою. Вони суттєво ускладнюють перебіг післяопераційного та посттравматичного періоду, спричиняють подовження термінів лікування, підвищують імовірність генералізації інфекції та негативно впливають на функціональне відновлення хворих. Гнійно-запальні процеси м'яких тканин становлять значну частину всієї структури хірургічної інфекційної патології і

нерідко супроводжуються розвитком тяжких наслідків – від тривалого порушення репаративних механізмів до системних інфекційних ускладнень. Особливо складними у клінічному відношенні є некротичні інфекції, які навіть за сучасного рівня медицини характеризуються агресивним перебігом, високою імовірністю інвалідизації та значним ризиком летальних наслідків за несвоєчасної діагностики або неадекватного лікування. Додатковим чинником є зростання стійкості мікроорганізмів до традиційних антибактеріальних препаратів і антисептиків. Це обмежує можливості стандартної терапії та зумовлює необхідність удосконалення існуючих лікувальних стратегій. У мікробному спектрі гнійних уражень переважають умовно-патогенні та патогенні бактерії, здатні формувати резистентні асоціації, що значно знижує ефективність емпіричного лікування та потребує впровадження нових підходів до місцевої терапії. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває розроблення і наукове обґрунтування методів локального лікування ран, які враховують стадійність ранового процесу, мікробний пейзаж та особливості тканинної реакції організму. Сучасна концепція терапії гнійних ран передбачає поєднання адекватної хірургічної санації з раціонально підібраними місцевими засобами, що мають комплексну дію – сприяють очищенню рани від некротичних мас, пригнічують мікробну контамінацію та стимулюють репаративну регенерацію.

Отже, обрана тематика дослідження є науково обґрунтованою, клінічно значущою та відповідає актуальним потребам практичної медицини, а проведена робота має важливе значення для подальшого розвитку сучасної хірургії та вдосконалення підходів до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Дисертаційне дослідження Рауцкіса В.П. виконано в межах плану науково-дослідних робіт Вінницького національного медичного університету

ім. М.І. Пирогова МОЗ України та є складовою наукової теми №0121U110669 «Ушкодження: механічні, хімічні та біологічні причини. Механізми розвитку, діагностика та лікування», у виконанні якої автор брав участь як співвиконавець. Робота здійснена на високому науково-методичному рівні. Автором проведено ґрунтовне опрацювання широкого кола сучасних наукових джерел, переважно міжнародних публікацій, що дало змогу комплексно охарактеризувати сучасний стан проблеми та визначити аспекти, які залишаються дискусійними або недостатньо дослідженими. Обраний методологічний підхід є логічно обґрунтованим і повністю відповідає меті та завданням дослідження. Використані методи є валідними, інформативними та загальноприйнятими у науковій практиці, що забезпечує коректність отриманих результатів і можливість їх порівняння з даними інших дослідників. Застосовані статистичні підходи відповідають сучасним стандартам біостатистичного аналізу, адекватно враховують особливості вихідних даних і гарантують належний рівень достовірності представлених висновків.

Ілюстративний матеріал – таблиці та графічні зображення – відзначається інформативністю, структурованістю та чітко відображає основні результати дослідження. Текст дисертації викладено послідовно, логічно й аргументовано, що сприяє повному розкриттю наукової концепції та положень роботи. Опубліковані наукові праці автора за тематикою дослідження адекватно репрезентують основні результати дисертації та свідчать про належний рівень наукової зрілості й самостійності здобувача.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

У дисертації вперше встановлено закономірні особливості перебігу морфологічних змін ранового процесу під впливом місцевого застосування лікувальної суміші на основі колагенази при терапії гнійно-некротичних

уражень м'яких тканин. На основі комплексного аналізу морфологічних характеристик доведено, що використання цього засобу забезпечує більш інтенсивне очищення ранової поверхні від некротизованих тканин, послаблення запальної реакції та стимуляцію репаративних механізмів, що підтверджує його клінічну результативність і патогенетичну доцільність використання. Результати морфометричного дослідження вперше засвідчили статистично достовірний позитивний вплив топічного застосування суміші на ключові структурні складові ранового процесу, включаючи показники клітинної запальної інфільтрації, стан мікроциркуляторного русла та кількість фібробластів у зоні пошкодження. Виявлені зміни супроводжуються прискореним переходом від запальної до проліферативної фази загоєння, що розглядається як важливий морфологічний індикатор ефективності локальної терапії гнійно-некротичних патологічних процесів м'яких тканин. Автором уперше здійснено комплексне мікробіологічне дослідження ефективності місцевого використання лікувальної суміші на основі колагенази, яке продемонструвало її здатність модифікувати мікробний спектр рани, зменшувати рівень бактеріального обсіменіння та стримувати розвиток інфекційно-запальних змін. Отримані дані обґрунтовують доцільність включення цього засобу до схем локального лікування зазначеної патології. У результаті проведеної роботи вперше отримано, систематизовано й науково інтерпретовано комплекс нових експериментальних і клінічних результатів, що підтверджують патогенетичну обґрунтованість подальшого використання лікувальної суміші на основі колагенази при лікуванні гнійно-некротичних уражень м'яких тканин. Сукупність встановлених закономірностей доповнює сучасні уявлення про механізми локальної регуляції загоєння ран, має вагомое теоретичне значення для розвитку хірургії та біології ранового процесу і водночас становить практичну основу для вдосконалення підходів до місцевої терапії та підвищення ефективності лікування пацієнтів із даною патологією.

4. Наукова обґрунтованість та відповідність темі дисертації отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Мета і завдання дослідження визначені дисертантом у повній відповідності до тематики роботи та логічно узгоджуються з обраним науковим напрямом. Запропонований комплекс методів дослідження адекватний поставленим цілям і забезпечує їх всебічну реалізацію. Використані клінічні, лабораторні, мікробіологічні та морфологічні методики є сучасними, валідованими та такими, що гарантують високий рівень достовірності й об'єктивності отриманих результатів. Формування вибірки пацієнтів, а також визначення критеріїв включення і виключення здійснено коректно та з урахуванням завдань дослідження. Робота базується на аналізі достатньої кількості клінічних спостережень пацієнтів із гнійно-запальними ураженнями м'яких тканин і охоплює належний період спостереження, що підвищує наукову цінність результатів. Проведення мікробіологічних і морфологічних досліджень здійснювалося на базі сертифікованих лабораторій, що забезпечує надійність отриманих даних. Статистичне опрацювання матеріалу виконано ретельно із застосуванням адекватних методів аналізу, які відповідають структурі даних та поставленим дослідницьким завданням, що гарантує обґрунтованість висновків. Представлені у роботі результати, сформульовані наукові положення, підсумкові висновки та практичні рекомендації повністю відповідають темі дисертації, логічно впливають з отриманих даних і є належним чином аргументованими з наукової точки зору.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Автор дисертації продемонстрував сформоване наукове мислення, високий рівень професійної підготовки та здатність самостійно вирішувати складні дослідницькі завдання. Визначені мета й завдання дослідження є внутрішньо узгодженими з його об'єктом, предметом і методичним

інструментарієм. Побудова роботи, логіка її структури, обраний дизайн та послідовність реалізації етапів дослідження характеризуються методичною виваженістю та науковою обґрунтованістю. Отримання первинних даних, їх статистична обробка та подальше представлення результатів у текстовій, табличній і графічній формах виконані системно, коректно та відповідно до сучасних наукових стандартів.

Аналіз дисертаційної праці Рауцкіса В.П. дає підстави дійти висновку, що дослідження реалізоване на високому науковому рівні, а здобувач продемонстрував належне володіння методологією наукового пошуку та дослідницькою культурою, які відповідають вимогам, встановленим для претендентів на науковий ступінь доктора філософії.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Дослідження дисертанта Рауцкіса В.П. володіє значним теоретичним і практичним потенціалом для розвитку сучасної хірургії та ранової біології. Практичне значення роботи полягає у впровадженні обґрунтованого патогенетичного підходу до лікування гнійних і гнійно-некротичних уражень м'яких тканин із використанням лікувальної суміші на основі колагенази. Доведено, що застосування цього препарату сприяє прискоренню очищення ранової поверхні від некротичних мас, пом'якшенню запальної реакції, стимуляції процесів грануляції та епітелізації, а також зниженню бактеріального навантаження на тканини. Отримані результати підкреслюють клінічну ефективність використання лікувальної суміші як одного з ключових компонентів комплексної терапії, що дозволяє оптимізувати перебіг ранового процесу та підвищити ефективність хірургічного лікування. Використання препарату сприяє скороченню часу загоєння, зменшенню ризику розвитку ускладнень та покращенню функціонального відновлення пацієнтів, що є важливим показником його практичної цінності. Результати клінічних випробувань та експериментальних досліджень дозволяють рекомендувати лікувальну суміш на основі колагенази для широкого застосування у хірургічних відділеннях

стаціонарів загального профілю, що сприятиме підвищенню якості медичної допомоги пацієнтам із гнійно-некротичними процесами м'яких тканин. Матеріали дослідження вже інтегровані в роботу хірургічного відділення з малоінвазивними технологіями КНП «Вінницька міська клінічна лікарня №1» та університетської лікарні Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, а також активно використовуються в навчальному процесі кафедр загальної хірургії, мікробіології, клінічної анатомії та оперативної хірургії, що підтверджує практичну значущість і прикладний характер результатів роботи.

7. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота Рауцкіса В.П. є завершеним науковим дослідженням, підготовленим відповідно до вимог для захисту дисертації. Загальний обсяг тексту становить 178 сторінок і включає анотації українською та англійською мовами, зміст, перелік умовних позначень, вступ, огляд літератури, розділ матеріалів і методів, три розділи власних експериментальних і клінічних досліджень, розділ аналізу й узагальнення результатів, висновки, список використаних джерел і додатки. Дисертація ілюстрована 48 рисунками та 21 таблицею, що робить подачу результатів більш наочною та зрозумілою. Анотації коротко відображають зміст роботи, включають ключові результати дослідження, наукову новизну та практичне значення, а також виділяють основні ключові слова. Вступ містить обґрунтування актуальності теми, її зв'язок із науковою тематикою кафедри, визначає мету та завдання дослідження, об'єкт і предмет, а також окреслює методологічний підхід. Крім того, вступ містить дані щодо внеску здобувача, апробації результатів та публікацій. Виклад матеріалу логічний, послідовний і відповідає вимогам до дисертаційних робіт.

Перший розділ присвячений аналізу сучасної наукової літератури за темою дисертації. Автор детально розглянув проблему ран та їхнього впливу на систему охорони здоров'я, особливості перебігу ранового процесу, фактори, що визначають його динаміку, та сучасні підходи до лікування гнійних і гнійно-

некротичних уражень м'яких тканин. В окремому підрозділі висвітлено роль біологічної антисептики та значення колагенази у локальній терапії, що демонструє глибоке розуміння дослідником наявної наукової бази та методології аналізу.

Другий розділ описує матеріали і методи дослідження. У ньому наведено характеристики експериментальних моделей і пацієнтів, методики морфологічного, морфометричного та мікробіологічного аналізу, а також застосовані статистичні методи. Вказано, що дослідження проведено з дотриманням міжнародних і національних етичних норм та затверджене комітетом з біоетики. Використані методи дозволяють отримати надійні та достовірні результати, що відповідають поставленим завданням.

Третій розділ містить результати морфологічних і морфометричних досліджень експериментальних моделей. Автор охарактеризував зміни в структурі ранового процесу, клітинні реакції запалення, стан мікроциркуляції та активність фібробластів. Дані демонструють вплив лікувальної суміші на основі колагенази на перебіг регенерації тканин та забезпечують наукову обґрунтованість її застосування.

Четвертий розділ присвячений мікробіологічному аналізу ефективності топічного застосування лікувальної суміші. Викладено теоретичні засади, механізми дії та результати експериментальних досліджень щодо впливу на мікробний склад ранового середовища, вираженість запальної реакції та динаміку очищення рани. Порівняльний аналіз свідчить про позитивний ефект досліджуваного засобу на мікробіоту та процес загоєння.

П'ятий розділ описує клінічні результати застосування суміші на основі колагенази у пацієнтів із гнійно-некротичними ураженнями м'яких тканин. Наведено порівняння перебігу ранового процесу при стандартній терапії та з використанням досліджуваного засобу, проведено статистичну обробку даних і наведено клінічні приклади, що демонструють практичну ефективність запропонованого лікування.

Шостий розділ присвячений узагальненню та аналізу результатів дослідження у порівнянні з даними сучасної літератури. Автор виконав критичну оцінку отриманих даних, визначив їхнє місце серед існуючих наукових положень та довів, що застосування колагенази сприяє руйнуванню некротичних тканин, стимулюванню грануляції та епітелізації ранового дефекту на підставі комплексних морфологічних, мікробіологічних і клінічних показників. Висновки дисертації логічно витікають із проведених досліджень, обґрунтовані та відповідають меті і завданням роботи, відображаючи наукові та практичні результати дослідження.

Узагальнено, робота відзначається логічною структурою, методичною чіткістю, внутрішньою цілісністю та науковою новизною, що дозволяє оцінити її як самостійне завершене наукове дослідження. Практичні рекомендації містять пропозиції щодо використання отриманих результатів у клінічній практиці.

8. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані у дисертаційному дослідженні результати можуть знайти практичне застосування у системі охорони здоров'я, зокрема у роботі лікарів-хірургів, для підвищення ефективності лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин. Розроблені методичні підходи та рекомендації можуть використовуватися у навчальному процесі для підготовки студентів та здобувачів вищої освіти за спеціальностями галузі 22 «Охорона здоров'я», сприяючи закріпленню сучасних клінічних практик та інтеграції наукових знань у професійну підготовку майбутніх фахівців.

9. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Дисертаційна робота Рауцкіса В.П. виконана відповідно до чинних вимог і представляє собою завершене наукове дослідження на 178 сторінках друкованого тексту. Робота містить анотації українською та англійською мовами, перелік публікацій здобувача, зміст, умовні позначення, символи,

одиниці, скорочення та терміни, вступ, огляд літератури, розділ матеріалів і методів, три розділи власних досліджень, аналіз результатів, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та два додатки. У роботі наведено 48 рисунків і 21 таблицю, що сприяє наочності та кращому сприйняттю представлених даних.

Хоча в тексті дисертації зустрічаються окремі питання та дрібні стилістичні моменти, вони не впливають на наукову цінність роботи. У цілому, дисертація заслуговує на позитивну оцінку, демонструючи ґрунтовність дослідження, логічність викладу та значимість отриманих результатів для теорії і практики.

Запитання адресовані дисертанту:

1. Яким чином вам вдалось створити типові рани у піддослідних тварин та чи впливало це на процес дослідження?

2. Чому під час клінічного дослідження були вибрані саме такі методи оцінки ранового процесу та чи були труднощі під час їх оцінювання?

10. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

При розгляді дисертаційної роботи не було виявлено порушень академічної доброчесності: плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації даних, а результат первинної експертизи на наявність плагіату за допомогою програмного засобу «StrikePlagiarism» засвідчив високий рівень оригінальності тексту (93,31%). Усі ідеї та положення, викладені у дисертаційній роботі, належать автору, а наявні текстові співпадіння пояснюються використанням типових словесних конструкцій, посиланнями на літературні джерела та власні наукові публікації автора за результатами дисертаційного дослідження.

11. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Рауцкіса Віктора Повіласовича на тему «Обґрунтування комплексного диференційного підходу до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин із застосуванням лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне дослідження)» представляє

нове вирішення актуальної проблеми сучасної хірургії – підвищення ефективності лікування пацієнтів із гнійно-некротичними ураженнями м'яких тканин за рахунок ферментативного дебридменту. Робота виконана самостійно, є завершеною науковою працею і характеризується високим рівнем наукового опрацювання. За своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичною та практичною цінністю отриманих результатів, а також за методологічною та теоретичною глибиною й повнотою викладу дослідження, дисертація повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507. Дисертація оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а її автор Рауцкіс Віктор Повіласович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент:

**кандидат медичних наук, доцент,
завідувач кафедри хірургії № 1
Полтавського державного медичного
університету**

Микола КРАВЦІВ